

Dkt. Elaine Phillips, Esther, Hotuba ya 4

© 2024 Elaine Phillips na Ted Hildebrandt

Tuko katika hatua hii katika chumba cha kulala cha Mfalme Xerxes na Hamani ameingia tu katika chumba ambapo anapanga kifo cha mwisho cha Mordekai. Kwa hivyo, tutaendelea na mstari wa 6, sura ya 6. Haki ya kifalme ilimaanisha kwamba wasiwasi wa mfalme ulikuja kwanza. Kwamba mfalme hakufichua utambulisho wa Mordekai hapa ilikuwa ni kwa ajili ya Mungu.

Kama angempa Hamani cheo chenye ushawishi, Mordekai angepata shida. Usemi huo, ambao mfalme anapenda kuuheshimu, ulibaki akilini mwa Hamani. Kwanza aliufurahia moyoni mwake kisha akarudia tena na tena ili kufafanua kwa usahihi kile kinachopaswa kufanywa, kama alivyodhani, kwa ajili yake.

Tabia ya Hamani ndiyo iliyo wazi zaidi katika simulizi lote. Hapa hadhira ina dirisha la mawazo yake ya ndani kabisa na tunaona kiburi chao kinachozidi. Ingawa tafsiri ya NIV ya mstari wa 7 inaifanya iwe rahisi kwa kuiunganisha na mstari unaofuata, kwa kweli inapaswa kusomwa kwa kujitegemea.

Hamani alirudia msemu huo, mtu ambaye mfalme anapenda kumheshimu. Aliufurahia na kisha mstari wa 8 ukaanza kuelezea heshima alizotamani sana. Akiendelea kuunganisha mtu ambaye mfalme anapenda kumheshimu.

Hiki kilikuwa kipindi cha mazoezi kwake. Angekitangaza mara kwa mara na hadharani lakini akimrejelea Mordekai. Katika mistari ya 8 na 9, kuna mambo matatu muhimu kuhusu jibu la Hamani kwa mfalme.

Alirudia kila kipengele kwa maelezo zaidi, akiweka wazi kwamba alikusudia mfalme aelewe maana kamili ya ushauri wake. Kulikuwa na tangazo la umma kwamba alama za nguvu na cheo cha kifalme zilishirikiwa na mtu muhimu sana kwa mfalme. Farasi wa kifalme na vazi la kifalme vilikuwa vile ambavyo mfalme mwenyewe alikuwa ametumia.

Kuwapa kiwango kikubwa cha nguvu ya uhuru. Imependekezwa kwamba gwaride hili, kama Hamani alivyopendekeza, halikuwa gwaride barabarani bali maandamano yasiyotulia katika uwanja wa jiji. Vitenzi vinavyotafsiriwa kama amepanda na kuongoza vinaweza kueleweka sawasawa kama kupanda, kumaanisha nafasi ya mfano ambayo Hamani angehitajika kumwinua Mordekai kama tendo la heshima la hadharani.

Kwa sababu huyu ndiye farasi ambaye mfalme alikuwa amempanda, mheshimiwa, na Hamani walikusudia awe yeye mwenyewe, wangeshiriki utukufu na heshima ya mfalme mwenyewe. Kichwa, ambacho katika maandishi ni taji kichwani mwa farasi,

hakikuwa mapambo ya ajabu katika sanaa ya Mashariki ya Karibu. Vifuniko vya kichwa kama hivyo huonekana mara kwa mara katika michoro ya Waashuru kutoka majumba ya kifalme huko Ninawi ambayo yanaonyeshwa katika Jumba la Makumbusho la Uingereza.

Hizi ziko juu ya vichwa vya farasi. Na muundo huu uliendelea hadi kipindi cha Uajemi kama michoro kutoka Persepolis inavyoonyesha. Sura ya 6, mstari wa 10.

Mfalme akamwamuru Hamani, Nenda mara moja, kachukue joho na farasi, na ufanye kama ulivyosema kwa Mordekai, Myahudi, aketiye langoni pa mfalme. Usiache chochote ulichopendekeza. Kusikia Mordekai, Myahudi huyo lazima alikuwa ameganda kila aina ya mwili wa Hamani.

Alidharau jina hilo kuliko mengine yote, na Mordekai alikuwa mtu ambaye mwisho wake, akilini mwake, ulikuwa karibu sana. Katika uwanja wa umma, njama iligeuka wakati huu. Hata hivyo, kuna mengi ambayo mstari huu hauseremi, na kuacha mengi katika mawazo ya hadhira.

Maswali yanaibuka. Mfalme alijuaje kwamba Mordekai alikuwa Myahudi? Na angewezaje kusahau kwamba Wayahudi walikuwa wamehukumiwa kuangamizwa? Sasa, utambulisho wa Mordekai huenda uliandikwa katika Mambo ya Nyakati, ambayo ingekuwa chanzo kimoja, lakini kuna uwezekano mkubwa, wahudumu ambao walijua wazi hali hiyo walimjaza mfalme maelezo haya pia. Hamani alikuwa ameeepuka kwa uangalifu kutaja malengo ya amri yake, na mfalme alikuwa amempa Hamani shughuli yote chafu.

Kwa hivyo, ingawa amri hiyo iliwataja Wayahudi, huenda Xerxes hakujisumbua kusoma maandishi hayo. Matukio hadi hapa yalionyesha kwa nguvu uwezo wake wa kukosa karibu kila kitu muhimu. Mshale wa mfalme wa kuagana na Hamani, bila kupuuza chochote, ni, usiruhusu chochote kianguke, jambo ambalo ni la busara kwa kuzingatia kile kilichokuwa kikimjia Hamani mwenyewe.

Baada ya maelezo marefu ya Hamani, sherehe yenyewe inaonekana kwa urahisi mkubwa, kana kwamba inaashiria kwamba Hamani alifanya hivyo haraka na kwa utaratibu iwezekanavyo. Msimulizi kwa uzuri anawaachia hadhira mawazo jinsi tukio hilo katika uwanja wa jiji lilivyokuwa kwa Hamani na kwa Mordekai. Ingawa mfalme huenda hakujua chuki kati ya Hamani na Mordekai, kila mtu katika uwanja wa umma aliyetazama tamasha hilo angejua matukio yaliyotangulia.

Hii ilikuwa aibu kubwa, kwani tangazo hilo lilirudiwa mara kwa mara. Huyu ndiye mtu ambaye mfalme alitaka kumheshimu. Wakati huo huo, hata hivyo, lazima ilihisi kama kejeli kali kwa Mordekai kwa sababu amri hiyo ilionekana kuepukika na yenye kuua bado ilikuwa na athari kubwa.

Ingawa hakuna kilichotajwa kuhusu jibu la Mordekai, kukimbia kwa Hamani kurudi nyumbani kulikuwa katika maombolezo akiwa amefunika kichwa, mstari wa 12, kielelezo cha kifuniko cha mwisho cha uso wake katika sura ya saba, mstari wa nane. Dalili hii ya maombolezo ilitofautiana kabisa na kile alichokuwa ametarajia. Maelezo ya Hamani kuhusu aibu yake katika mstari wa 13 yanatumia lugha ile ile inayoonekana kuhusiana na wakati wa chini kabisa wa Mordekai, nyuma katika sura ya nne, mstari wa saba.

Baada ya kusikia masimulizi yake, Zereshi na washauri, wenye hekima hapa, ambao umbali wao kutoka kwake unaonyeshwa na kutoitwa tena marafiki zake, kama ilivyo katika sura ya sita, wote waligundua kuwa hatima yake ilikuwa imefichwa. Alikuwa ameanza kuanguka, na hakukuwa na kizuizi. Mzizi wa kitenzi wa naphal, ambao unamaanisha kuanguka, hutokea mara tatu, wa mwisho ukiwa ni msisitizo usio na kikomo kamili wenye umbo la kikomo.

Kwa sababu Mordekai alikuwa Myahudi, Hamani hangeweza kushinda. Mstari unaofuata kwa ustadi unawarudisha hadhira inayosoma kwenye karamu baada ya tangle hii muhimu zaidi. Mtu anaweza kufikiria tu mstari wa 14, tukio lililopita lenye masimulizi ya Hamani ya matukio yaliyoteswa, labda yakiendelea kadri kila moja lilivyorejelewa, na majibu ya kutuliza ya wafaraji wake wote.

Tumaini lolote ambalo angeweza kuwaomba kutoka kwao lilitoweka, na inaeleweka basi kama hangejiandaa kwa wakati unaofaa kwa karamu inayofuata. Kusindikiza kwa matowashi kunaweza kuwa ilikuwa utaratibu wa mahakama kwa mtu wa hadhi ya Hamani, lakini walipofika, walimkuta bado katikati ya mazungumzo yenye uchungu, nao wakalazimika kumpeleka haraka kwa malkia. Sura ya 7, mistari ya 1 na 2. Basi mfalme na Hamani wakaenda kula chakula cha jioni na Malkia Esta, na walipokuwa wakinywa divai siku hiyo ya pili, mfalme akauliza tena, Malkia Esta, ombi lako ni nini? Utapewa.

Ombi lako ni nini? Hata nusu ya ufalme, litatimizwa. Kama kweli karamu ya divai, haswa karamu ya divai, ilikuwa njia kuelekea mwisho wa mlo, kulikuwa na muda mwingi wa mvutano kuongezeka. Hii ilikuwa mara ya tatu mfalme alipoomba kujua ombi la Esta.

Alimtaja moja kwa moja kama Malkia Esta na, kwa mara ya pili, akaahidi kukubali ombi lake kabisa. Akifuata mwongozo wa mfalme, na labda tena kwa kuzingatia adabu ya mahakama, Esta aliunda majibu yake yote, ambayo yanasimuliwa kama maneno mawili. Esta, malkia, alijibu na kusema aliyaunda katika jozi.

Jozi ya kwanza inajumuisha masharti mawili. Kama nimepata kibali, Ee mfalme, machoni pako na kama ikimpendeza mfalme, hata haya yalikuwa maandalizi mazuri kwa ajili ya yaliyofuata.

Esta alitumia tena upendeleo uliopatikana kwa heshima zaidi na akaomba moja kwa moja uhusiano wa mfalme naye, jambo ambalo alilirejelea katika kifungu kinachofuata. Akijua kwamba maisha yake mwenyewe yalikuwa muhimu zaidi kwa mfalme, kwanza aliomba kwamba maisha yake yapewe kama ombi lake na kisha watu wake wapewe maisha yao kama ombi lake. Heshima ya mfalme, baada ya yote, ingeharibika sana ikiwa malkia angeuawa sambamba na amri ya Hamani dhidi ya Wayahudi.

Sehemu inayofuata ya ombi lake, ambayo ni mstari wa nne, ilikuwa kazi bora katika diplomasia. Ilibidi aandae msingi wa mashtaka ya Hamani bila kumhusisha mfalme ambaye angekuwa na hatia sawa katika jambo hilo. Hamani alikuwa chaguo la mfalme kama wa pili katika ufalme na mfalme alikuwa amempa uhuru wa kutawala ili kuachilia hasira yake dhidi ya Wayahudi.

Katika kutangaza, nukuu, tumeuzwa, mimi na watu wangu, nukuu ya karibu Esta alijitambulisha na Wayahudi, ingawa hakuwataja majina yao bado. Nukuu yake ya moja kwa moja ya lugha ya shahada hiyo iliondoa utata wowote. Hamani, katika hatua hii, angegundua kwa hofu kubwa maana ya hili kwake.

Kwa kuzingatia uwezekano wa Hamani kutumia vibaya ulinganifu unaopatikana kati ya vitenzi vinavyomaanisha kuangamiza na kuwafanya watumwa, kumbuka mjadala wetu kutoka sura ya tatu. Matumizi ya Esta ya neno kuuzwa yana maana nyingi. Walikuwa wametolewa, kuuzwa kihalisi, kwa ajili ya uharibifu, neno linalotumika mara kwa mara katika jibu la Mungu kwa kutotii kwa Israeli. Walikuwa wameuzwa kihalisi kama vile Hamani alivyompa mfalme pesa kwa ajili ya kuangamiza kwao, na inaonekana Xerxes alikubali.

Na huenda mfalme aliuziwa bili ya bidhaa kwa maneno ya udanganyifu ambayo Hamani alitoa, akimshawishi afikiri kwamba hili lilikuwa suala la biashara ya watumwa. Hata kuuzwa utumwani, Esta alisisitiza, kungekuwa jambo linalovumilika vya kutosha kwamba angekaa kimya. Kifungu cha mwisho cha mstari huu ni kigumu kwa sababu maneno matatu muhimu yana maana nyingi na zisizoeleweka, labda kwa sababu hiyo hiyo ilibidi iwe mfano wa lugha ya kidiplomasia kwa upande wa Esta.

Tafsiri halisi ya kifungu hiki ingekuwa, nukuu, hakuna msiba au adui, neno ni mfalme, yaani, uharibifu kwa mfalme, nukuu ya karibu. Kama mfalme angemrejelea mtu, ingekuwa ni kauli ya dharau kwa Hamani. Hakuwa na thamani sana kiasi kwamba kuvuruga usawa wa kifalme ili kukamilisha adhabu yake kungekuwa gharama kubwa sana, ikimaanisha heshima kubwa kwa mfalme na dharau kubwa kwa Hamani.

Mstari wa tano wa Kiebrania unasomeka kihalisi, kisha Mfalme Ahasuero akasema, naye akamwambia Malkia Esta, ni nani huyo? Yuko wapi yule aliyejaza moyo wake kufanya jambo kama hilo? Kurudiwa kwa maneno yasiyo ya kawaida katika sehemu ya kwanza ya mstari huo si kosa la maandishi, kama wengi walivyopendekeza. Badala

yake, inafanya kazi vizuri sana kuonyesha kutapika kwa mfalme. Alishtuka sana kiasi kwamba ilibidi apumue na kuanza upya.

Maelezo ya mazungumzo yake, pamoja na swali lake la moja kwa moja, yalionyesha kufadhaika kwake. Ikumbukwe kwamba mfalme hakutambua lugha katika amri hiyo au kuonyesha uhusiano kati ya marejeleo ya Esta na Hamani. Kwa sababu alikuwa mzembe katika kujua kuhusu shughuli halisi za Hamani na utambulisho wa malkia wake, aliuliza swali lililomruhusu Esta kumwelekeza Hamani moja kwa moja.

Alianza mstari wa sita kwa maneno ya jumla, mtu, adui, kisha akaendelea na Hamani huyu mwovu. Ilikuwa shtaka fupi. Alimwita adui, si adui wa Wayahudi, hivyo kuashiria ilikuwa tatizo kubwa zaidi.

Kwa kweli, Hamani alikuwa msaliti kwa mfalme na pia adui wa Wayahudi. Ilikuwa habari ya kutisha kwa Hamani kwamba malkia alikuwa Myahudi na kwa hivyo alihukumiwa, kwa kweli, na amri yake ya kufa. Ana kwa ana na mfalme na malkia, ambao wametajwa pamoja wakati huu, Hamani alishikwa na hofu ya ghafla.

Matukio yanayofuata yanafifishwa. Hatima yake ilifungwa haraka. Ni wazi kwamba ufunuo huu ulimkasirisha mfalme.

Alikuwa amedanganywa na Hamani kwa njia zaidi ya moja, na hila ya Esta mwenyewe huenda ilimkasirisha kwa kiasi fulani. Ilikuwa aibu iliyoje kwamba malkia wake mwenyewe alijitambulisha na watu waliohukumiwa kuangamizwa rasmi. Kuondoka kwake kwa hasira kulilingana na tabia yake.

Kiebrania ni kile kinachoweza kuitwa duaradufu la kuigiza. Nukuu, aliinuka kwa hasira kutoka kwenye kitoweo cha divai hadi bustani ya jumba la kifalme, akidokeza haraka na mkanganyiko. Hamani alimgeukia Esta ili kuomba kwa ajili ya maisha yake.

Mfalme alikuwa ameamua, lakini labda Hamani alitumaini kwamba mfalme hangefanya jambo lolote peke yake. Ikiwa ndivyo, Esta ndiye tumaini lake pekee dogo. Katika kejeli ya mwisho ya maisha ya Hamani, alianguka kwenye kochi ambalo Esta, malkia Myahudi, alikuwa amelala.

Na katika hali hiyo ya kusihi mfalme aliporudi na kumkuta pale. Ikiwa mfalme alitafsiri vibaya kitendo hiki kimakusudi au alifikiri Hamani alikuwa akimshambulia Esta haijulikani wazi. Kumdhalilisha malkia kungekuwa sawa na udhalimu, tabia ambayo inaonekana katika sehemu zingine katika historia ya Israeli wakati wanyang'anyi wa kiti cha enzi walilala na masuria.

Kile ambacho mfalme alikiona kilimruhusu kutoa shtaka ambalo lingetatua tatizo lake kuhusu athari zake zisizo za heshima kwa amri hiyo. Kila kitu kingeweza kulaumiwa

kwa Hamani. Zaidi ya hayo, usomaji nyeti wa maandishi haya unaweza kuzua swali kuhusu ushiriki wa Esta katika hali ya hatari ya Hamani.

Labda mfalme asipokuwepo, alimkaribisha Hamani kwake kwa hila, lakini ili kuhakikisha hatima yake. Kwa vyovyote vile, katika onyesho safi la kipimo cha haki, Hamani angekufa kwa sababu ya shutuma za uongo, kama vile alivyowashtaki Wayahudi kwa uwongo. Ufupi mkubwa wa simulizi katika hatua hii unaonyesha kutoweka kwa shughuli na haraka ambayo nyakati hizi za mwisho za kiwewe za maisha ya Hamani zilipita.

Kama ilivyo katika mifano mingi ya awali, kiima cha wingi kisichojulikana kinaonyesha kitendo cha kutendwa. Uso wa Hamani ulikuwa umefunikwa. Katika mstari wa 9, tunasoma kuhusu Harbona, mmoja wa matowashi aliyemhudumia mfalme, ambaye alisema, mti wa kunyongea wenye urefu wa futi 75 umesimama karibu na nyumba ya Hamani.

Aliitengeneza kwa ajili ya Mordekai, ambaye alizungumza ili kumsaidia mfalme. Mfalme akasema, mtundike juu yake. Kwa hiyo, wakamtundika Hamani kwenye mti aliokuwa ameuandaa kwa ajili ya Mordekai.

Kisha, ghadhabu ya mfalme ikatulia. Kwa kuzingatia ukubwa wake kupita kiasi, nguzo ambayo Hamani alikuwa ameisimamisha haraka haikuweza kukosekana. Bila shaka, uchunguzi wa kidadisi ulimfanya Hamani kufichua nia yake ya kumuua Mordekai.

Harbona alikuwa mwerevu, na baada ya kusikia yaliyowapata Hamani na Mordekai, alimpinga mtu ambaye nyota yake ilikuwa ikianguka. Na maneno yake yalitatu hali ambayo huenda ikawa ya kushtua kwa mfalme. Maneno yake yalitoa sababu ya pili ya kutoa adhabu ya kifo dhidi ya Hamani, yakikumbusha kundi la matowashi na maafisa wengine wa mahakama kwamba Mordekai alikuwa ameadhimishwa tu kama mfadhili wa mfalme.

Kumshambulia mtu wa hadhi hiyo ilikuwa jambo la kuu. Xerxes aliamuru Hamani anyongwe. Kuanguka kwa Hamani kulikamilishwa wakati mwili wake ulipoinuliwa, kwa kejeli, kwenye mti kwa ajili ya aibu ya mwisho.

Haki ya kipimo kwa kipimo pia imeonekana. Alitundikwa kwenye mti aliokuwa ameuandaa kwa ajili ya Mordekai. Hata hivyo, ingawa mfalme huyu alijali kijuujuu kutenda kulingana na sheria, moja ya mashtaka dhidi ya Hamani, kinyume na mwonekano, haikuwa ya kweli.

Umuhimu wa hasira ya mfalme kutulia pia haupaswi kupuuzwa. Ilimaanisha kwamba umakini wake ulielekezwa tu kwenye matukio na watu jinsi yalivyomgusa. Hatima ya Hamani, ambaye njama yake ilikuwa imehatarisha heshima ya mfalme mwenyewe, ilitiwa muhuri.

Hatima ya watu wa Esta, ambayo bado haijatatuliwa, wakati huu haikumhusu. Katika sura ya 8, utambulisho wa Esta, mwanzoni kabisa, kama malkia mtawala, mpokeaji wa kile kilichokuwa mali ya Hamani, na binamu wa mfadhili mtukufu wa mfalme, wote waliungana wakati huu. Ingawa utambuzi wa awali wa mfalme kwa Mordekai ulikuwa wa muda, wakati huu alikuja mbele ya Xerxes, mahali palipotengwa kwa ajili ya watu wachache sana.

Alipewa mamlaka ya kisiasa ya Hamani, yaliyoonyeshwa na pete ya muhuri, ambayo labda ilichukuliwa na mfalme katika wakati wa uwazi, na rasilimali za kiuchumi za Hamani, kwa sababu aliteuliwa kuwa mlinzi wa mali ya Hamani. Lakini bado Wayahudi walikuwa hatarini. Kwa hivyo, mstari wa 3, Esta alimsihi tena mfalme, akianguka miguuni pake na kulia.

Alimsihi aikomeshe mpango mbaya wa Hamani Mwangagi, aliokuwa ameupanga dhidi ya Wayahudi. Inawezekana kwamba tukio hili linalofuata lilikuwa mwendelezo wa matukio ya siku hiyo hiyo. Katika hali hiyo, nahau ya Kiebrania aliyoiongeza na kuizungumza ingependekeza mwendelezo wa mabadilishano ya kisiasa ya kiwango cha juu ambayo tayari yalikuwa yamefanyika.

Hata hivyo, inaonekana kuna uwezekano mkubwa kwamba muda fulani ulikuwa umepita. Mfuatano wa haraka wa matukio muhimu kwa ajili ya ujenzi huo hauonekani kama mahakama ilitawaliwa na itifaki nyingi. Zaidi ya hayo, marejeleo katika mstari wa 9 ya kuandika amri ya kinyume katika mwezi wa tatu pia yanaonyesha kuchelewa sana, ambapo Esta na Mordekai wanaweza kuwa walizidi kuwa na wasiwasi kwa sababu hawakuona chochote kinachotokea kuhusu hatima ya Wayahudi.

Kwa hivyo, Esta alikabiliwa tena na matarajio ya kuingia mbele ya mfalme bila kutangazwa, bila uhakika kama angemnyooshea fimbo ya dhahabu. Rufaa yake ya shauku ilionyeshwa wakati huu kwa kuanguka miguuni pake, akilia na kumwomba rehema, hasa kuhusiana na mpango wa kishetani wa Hamani. Mkao huu ni tofauti sana na ombi lake la kwanza.

Katika hali hiyo, alisimama kwa mbali, na mfalme aliponyoosha fimbo yake ndipo alipokaribia na kuigusa. Katika mstari wa 5, alisema, ikiwa inampendeza mfalme, na ikiwa atanikubali, na akiona ni jambo sahihi kufanya, na ikiwa ananipendeza, amri iandikwe ikibatilisha barua ambazo Hamani, mwana wa Hammedatha, Mwangagi, alibuni na kuandika ili kuwaangamiza Wayahudi katika majimbo yote. Kwa maana ninawezaje kuvumilia kuona maafa yakiwapata watu wangu? Ninawezaje kuvumilia kuona uharibifu wa familia yangu? Ombi la Esta la busara, lililoanzishwa kwa fomula ya sehemu nne badala ya mbili, lilivutia yote mawili, yaliyotambulika kuwa mema, mazuri, na ya haki, kasher, kama kosher, na pia heshima ya mfalme kwake.

Kila moja ya vipengele hivi lilionekana mara mbili, na mvuto wake kwa wema ulichukua kipaumbele katika kila seti. Marejeleo yake kwa yaliyo sahihi yalimaanisha kwamba amri ya awali haikuwa hivyo. Alipoomba kwamba amri mbaya ya Hamani ifutwe, alifuata utaratibu mzuri wa mahakama.

Na iandikwe ili kurudisha barua, kihalisi. Ikifuatiwa na jina kamili la Hamani. Maneno haya yaliyochaguliwa kwa uangalifu yalimtoa mfalme kwenye mtego, ingawa barua zilikuwa zimetolewa kwa jina lake, na tena akamlaumu Hamani, ambaye sasa amefariki.

Ni muhimu kutambua kwamba ombi lake la kwanza na la msingi lilikuwa ni kufutwa kwa amri hiyo. Hilo lilipokataliwa, njia nyingine, zenye vurugu zaidi, zilipaswa kupitishwa. Tunapofikia mstari wa saba, majina ni muhimu sana.

Esta anaitwa malkia. Mordekai anaitwa Myahudi. Mpangilio wa maneno ya jibu la mfalme kwa Kiebrania unaweza kuonyesha kiwango kidogo cha kukasirika na ombi hili zaidi.

Alijitetea kwa matendo yake ya haki, akisema, tazama, nilimpa Esta urithi wa Hamani. Ametundikwa. Huenda hilo likawa dhahiri, unataka nini zaidi? Au labda tafsiri nyingine katika maneno yake, nukuu, Hamani hayupo kabisa kwenye tukio.

Uko huru kufanya unachotaka kufanya. Katika mstari wa nane, tunaona anaanza kuwazungumzia wote wawili. Wewe, kwa wingi, sawa, kuhusu Wayahudi, chochote unachokiona kuwa kizuri.

Hii inaonyesha kwamba Xerxes hakutaka uhusiano wowote zaidi na jambo hilo. Hilo lingefaa kama kutojali kabisa kwa chochote ambacho hakikuathiri moja kwa moja ulimwengu wake binafsi. Hata hivyo, sehemu ya mwisho ya mstari huo inavutia.

Muhuri kwa pete ya muhuri ya mfalme. Hakuna hati iliyoandikwa kwa jina la mfalme na kufungwa kwa pete yake inayoweza kubatilishwa. Ikirejelea tena kutobadilika.

Katika hali hii, hili linaweza kuwa tathmini halisi. Baada ya yote, wakimbiaji walikuwa wametoka kwenda katika ufalme mzima, wakitoa ruhusa ya kutenda kulingana na ubaguzi uliojikita. Athari za amri kama hiyo zingewezaje kutolewa? Njia pekee ya kukimbilia ingekuwa ile aliyochagua.

Simulizi kuhusu kutolewa kwa amri hii, ambayo itakuwa mistari inayofuata, tisa hadi 14, ina ulinganifu dhahiri wa maneno na amri ya kwanza na mazingira yake katika sura ya tatu, mistari ya 12 hadi 15. Kwa maneno mengine, hii ilikuwa dhahiri hatua ya kupingana. Baada ya kusema hivyo, mabadiliko hayo pia yanaonekana.

Hii iliambatana na kila kitu ambacho Mordekai, ambaye sasa alikuwa katika nafasi ya Hamani, aliamuru. Wapokeaji wa kwanza kabisa kwenye orodha walikuwa Wayahudi, bila kujali jukumu la awali la kuhutubiwa. Ingawa idadi ya Wayahudi, bila shaka, waligundua haraka amri ya kwanza, ilikuwa nia ya mpangaji wake mwovu kwamba waondolewe na, kwa hivyo, wagunduliwe bila kujiandaa.

Katika amri hii, orodha iliyobaki ya anwani ilibanwa, na majina ya kiburi yakaondolewa. Mabadiliko mengine madogo kutoka kwa amri iliyotangulia ni kwamba umbo la vitenzi ni tendaji. Mordekai alichukua jukumu.

Aliandika kwa jina la mfalme, akaifunga kwa pete, akaituma kwa njia ya wajumbe wa serikali.

Hata hivyo, tofauti na amri ya awali, wajumbe hawa walikuwa na uwezo bora wa farasi. Walipanda farasi bora zaidi ambao serikali ingeweza kuwapa. Amri ya Mordekai, mstari wa 11, ilisema kwamba mfalme aliwapa Wayahudi katika kila mji ruhusa ya kujipanga ili kuchukua hatua na kusimama kihalisi kwa ajili ya maisha yao.

Sehemu iliyobaki ya mstari huo, mstari wa 11, imesababisha ufafanuzi mpana, hasa marejeleo ya watoto wadogo na wanawake, taph nashim, ambayo kiisintaksia yanaweza kusomwa kama malengo yanayowezezana ya vitendo vya Kiyahudi au kama wanawake na watoto wa Kiyahudi walioshambuliwa na majeshi ya adui. Ili kubaini ni tafsiri gani iliyo bora zaidi, ni muhimu kutambua tofauti muhimu na amri iliyotangulia pamoja na maneno ambayo yamepitishwa kwa usahihi. Katika amri iliyotangulia, malengo ya kuharibu, kuua, na kuangamiza yalikuwa, nukuu, Wayahudi wote kuanzia vijana hadi wazee, watoto wadogo na wanawake.

Katika amri ya Mordekai, vitenzi vitatu vile vile kutoka kwa amri ya kwanza vina malengo yao ya moja kwa moja, nukuu, kila jeshi, msaada, wa watu na jimbo kuwashambulia, ikifuatiwa na watoto wadogo na wanawake. Katika kila kisa, watoto wadogo na wanawake hawajaunganishwa na kiunganishi na kile kilichotangulia. Hilo linaifanya iwe na utata.

Katika amri ya kwanza, yaliwakilisha waziwazi walengwa walio hatarini zaidi wa mashambulizi ya adui. Hapa, maneno haya yanawafuata mara moja wale waliowashambulia, yakidokeza kwamba Wayahudi walipewa ruhusa ya kuwaua wale walio katika kila eneo ambao bado walikuwa na nia ya kutekeleza amri ya awali kwa, kunukuu, kuwashambulia wao, wanawake wao, na watoto wao. Kwa sababu lengo la moja kwa moja la kujilinda kwa Wayahudi lilikuwa maadui wenye silaha, si jambo la busara kufikiria kwamba agizo la serikali lingetolewa dhidi ya wale ambao hawana uwezekano mkubwa wa kuwa katika kundi hilo.

Nukuu nyingine ya moja kwa moja ya amri iliyopita inakuja mwishoni kabisa ikiwa na ruhusa ya kuchukua nyara. Kwa kuzingatia ukweli kwamba simulizi ifuatayo inasisitiza

kwamba Wayahudi hawakuchukua nyara, ingawa waliruhusiwa kufanya hivyo, inaonekana kwamba kama kungekuwa na ruhusa ya kisheria ya kuwachinja wanawake na watoto, maoni fulani yangetolewa kuhusu hilo pia. Hakuna muhtasari kama huo.

Badala yake, katika sura ya tisa, maandishi yanasema ni watu wangapi waliuawa Susa, siku 802, na ni maadui wangapi katika himaya yote, 75,000. Kwa muhtasari, Mordekai alitaja vifungu maalum kutoka kwa amri ya awali ili kusesitiza kwamba hii ilikuwa hasa, tena, hatua ya kukabiliana. Kwa sababu ya kutoweza kubatilishwa kwa sheria hizi, masharti ya amri ya pili yalipaswa kuakisi yale ya amri ya kwanza kama ulinzi kwa Wayahudi.

Maelezo ya hali hiyo na maandishi yenyewe yanathibitisha dai kwamba Wayahudi hawakupewa ruhusa ya kuchinja. Badala yake, walipaswa kujibu uchochezi uliotokana na wale waliotekeleza amri ya kwanza. Lakini ninahitaji kusema katika hatua hii kwamba wakalimani wengi huenda nayo upande mwingine katika suala la jinsi ya kuwasoma wanawake wadogo na watoto, watoto wadogo na wanawake.

Kuendelea mbele, mstari wa 12 unarudia kwamba hili lingetokea katika majimbo yote ya kifalme. Na kisha amri hiyo ilifungwa na tarehe iliyowekwa tayari, siku ya 13 ya Adari. Katika mstari wa 13, maandishi ya amri ya kwanza yanatolewa tena kwa nyongeza mbili.

Kwanza, Wayahudi walipaswa kuwa tayari kwa siku hii. Na pili, walipaswa kuwa tayari ili, nukuu, kulipiza kisasi kutoka kwa adui zao, nukuu ya karibu. Ilhali matatizo ya tafsiri katika mstari wa 11, ambao tumeushughulikia, yanatokana na utata wa kisintaksia, huu unasumbua waziwazi.

Hakuna kitu kinachoonekana kuwa kigeni zaidi kwa mtazamo wa Kikristo kuliko kisasi. Hata hivyo, uchunguzi kadhaa muhimu unafaa. Mzizi wa Kiebrania nakam na aina zake zinazohusiana za kitenzi na nomino hazirejelei tu kisasi cha kibinafsi, ambacho, bila shaka, ni cha kulaumika bali pia kisasi cha Mungu, ambacho ni muhimu katika ulimwengu mwovu.

Kisasi ni kitendo kinachotangulia kudhania kosa na kisha kulirekebisha. Ni adhabu dhahiri na ipasavyo na kwa hivyo hatimaye ni chanzo cha kutia moyo kwa wale wanaoteseka isivyo haki. Ingawa Mungu mwenyewe mara nyingi hutekeleza kisasi, kuna nyakati ambapo hutumia mawakala.

Uhalifu wa Hamani dhidi ya Wayahudi ulikuwa mbaya sana, zaidi kwa sababu athari zake hazikukoma baada ya kifo chake. Amri hiyo ilikusudiwa kuachilia mauaji ya halaiki katika himaya yote. Kulipizwa kisasi hapa kulimaanisha Wayahudi watetewe na kuishi badala ya kufa.

Mstari wa 15, sura ya 8. Mordekai aliondoka mbele ya mfalme akiwa amevaa mavazi ya kifalme ya bluu na nyeupe, taji kubwa la dhahabu na vazi la zambarau la kitani safi, na mji wa Shushani ukafanya sherehe ya furaha. Kwa Wayahudi, ilikuwa wakati wa furaha na shangwe, furaha na heshima. Katika kila jimbo na katika kila mji, popote amri ya mfalme ilipofika, kulikuwa na furaha na shangwe miongoni mwa Wayahudi pamoja na karamu na sherehe, na watu wengine wengi wa mataifa mengine wakawa Wayahudi kwa sababu hofu ya Wayahudi ilikuwa imewashika.

Nguo ya gunia na majivu ya Mordekai ya sura ya 4 na vazi la muda kutoka sura ya 6 vilibadilishwa na mavazi ya kudumu ya kifalme. Kile ambacho Hamani alikuwa akikitamani, Mordekai alipewa na, kwa kweli, alipewa kwa wingi. Vazi moja likawa kundi zima, na badala ya taji dogo na kichwa cha farasi, Mordekai alivaa taji lake kubwa la dhahabu.

Hata hivyo, tofauti inadumishwa kati ya taji hili la dhahabu, teret zahav, na taji linalovaliwa na wafalme wa Uajemi, ketur machut. Kwa kweli, msimuliaji anaweza kuwa alisisitiza kwa hila Uyahudi wa Mordekai katika hatua hii, kwani atara ndilo neno linalotumika mara nyingi katika Biblia ya Kiebrania kwa taji la kifalme. Tofauti na maombolezo, kufunga, kulia, na kuomboleza tuliyoyaona katika sura ya 4, sasa Wayahudi walikuwa na nuru, furaha, shangwe, na heshima, na furaha ya ghafla ikageuka kuwa likizo ya moja kwa moja yenye mishte, karamu, karamu, kwa jamii za Wayahudi kila mahali.

Watu wa nchi, wingi, ameha aretz, hurejelea wasio Wayahudi, na hapa inaonyesha wale waliochagua kujitambulisha na Wayahudi. Hata hivyo, maana ya utambulisho huo ni swali. Neno mit yahadim linaonekana tu katika Esta, na hapa lilikuwa jibu la moja kwa moja kwa hofu ya Wayahudi kuwaangukia.

Hofu hiyo hiyo imetajwa katika Esta sura ya 9, mstari wa 2, pamoja na hofu ya Mordekai katika mstari wa 3. Nomino na vitenzi vyote viwili vya pahad vinaonyesha hofu kali na ya ghafla hadi kufikia hatua ya kutetemeka, na vinaonekana zaidi, ingawa si pekee, katika maandishi ya kinabii na ya kishairi yakirejelea hofu ya Bwana au hofu isiyo na jina, yenye idadi kubwa. Kwa hivyo, hii inaweza kuonyesha kwamba utambulisho huu ulichochea na kitu zaidi ya usalama wa kisiasa tu, ingawa hiyo inaweza kuwa sehemu yake. Kwa upande mwingine, haijulikani kwamba uongofu wa kweli ulidokezwa hapa.

Labda tafsiri bora zaidi ilikuwa kwamba walidai kuwa Wayahudi kwa nia mbalimbali, moja ambayo inaweza kuwa ilikuwa hofu ya Mungu wa Wayahudi. Katika rekodi ya kujilinda kwa Wayahudi na kupata nafuu kutokana na maadui, sura ya 9, mstari wa 1 hadi 17, ni muhimu kuwa makini na vipindi vya wakati vya maandishi. Mistari 10 ya kwanza ya sura ya 9 inaelezea matukio ya siku ya kwanza.

Maandishi ya Kiebrania katika mstari wa 1 yanaangazia tarehe na mvutano unaoendelea kwa sentensi moja changamano. Kwa sababu amri mbili zinazopingana zilianzishwa siku hii, umwagaji damu uliotokana haukuepukika, na kuna viashiria muhimu vya mtindo katika maandishi ya Kiebrania ya mgogoro unaokuja. Ingawa kulikuwa na amri mbili zilizotolewa kwa jina la mfalme, usemi hapa ni wa umoja.

Kila upande ungeweza kushawishi neno la mfalme. Matumaini ya maadui wa Wayahudi kuwatawala yalilingana kadri Wayahudi walivyowatawala wale waliowachukia. Kiini kati ya kauli hizi mbili ni neno la Kiebrania, lilibatilishwa, likisisitiza kugeuzwa kabisa na kufupisha ushindi utakaoelezewa.

Wakati huo huo, ukweli mchungu ulikuwa kwamba amri ya mauti iliyotolewa na Hamani haikubatilishwa kama vile mti uliokusudiwa kwa ajili ya Mordekai ulivyorejelewa tena, au heshima ambayo Hamani alijipangia alipewa Mordekai. Mungu hakuingilia kati moja kwa moja na kuiondoa amri iliyokuwepo. Badala yake, ilibidi ibatilishwe kwa vita vya silaha, ambavyo vilikuwa vya gharama kubwa.

Inaeleza kwamba kulikuwa na idadi kubwa ya wale waliokuwa wametarajia kuwashinda Wayahudi. Wayahudi walikuwa wamepewa, mstari wa 2, haki ya kupanga, kukusanyika pamoja ili kutetea maisha yao. Matukio yalipoendelea tarehe 13 Adari, waliwashambulia wale waliotaka kuwadhuru.

Kwa kweli, hakuna mtu angeweza kusimama dhidi yao. Hii inaonyesha uwezekano wa hatua za kukera kwa upande wa Wayahudi. Lugha hiyo inaonyesha kwa usahihi ugumu na fujo za hali kama hizi.

Kama vile watu wa kawaida walivyowaogopa Wayahudi, mstari wa 3 na 4, uongozi katika kila cheo pia ulimhofu Mordekai. Kwa sababu ya amri yake, kushambulia Wayahudi hakukuwa tena kufadhiliwa rasmi. Kwa kweli, amri ya Mordekai iliamuru mamlaka kuwaruhusu Wayahudi kujilinda.

Sura ya 9, mstari wa 5, ndiyo kiini cha majadiliano ya kimaadili yanayoendelea kupamba moto kuhusu matukio ya mwisho wa kitabu cha Esta. Kwa ufupi, je, mstari huu unasema kwamba kulikuwa na mauaji ya watu wa Mataifa ambayo hayakuwa tofauti na mashambulizi mengine yoyote ya kikabila? Kuna wale wanaodai kwamba kwa kweli ilikuwa shambulio kali la kuzuia. Baada ya amri ya pili, hakuna mtu ambaye angekuwa na nia ya kuwashambulia Wayahudi, wanadai.

Badala yake, Wayahudi waliwapiga maadui zao wote. Kulikuwa na mauaji makubwa na uharibifu wa maisha, nao walifanya walivyotaka. Sehemu mbaya ya mstari huu ni kwa adui zao.

Hilo la mwisho lina sauti isiyoeleweka lakini yenye kuchukiza sana. Hata hivyo, shambulio hili, hata hivyo, lilikuwa jibu kwa wale waliowashambulia na waliokuwa na

nia ya kuwadhuru na ambao waliona hili kama tukio la kuwaangamiza kabisa. Kitendo cha kushambulia cha Wayahudi kilikuwa muhimu kwa kuzingatia, tena, amri isiyoweza kubatilishwa iliyoidhinisha rasmi kuuawa kwao.

Matukio haya yanaonyesha wazi kwamba kulikuwa na hisia kali ya chuki dhidi ya Wayahudi ambayo ilikuwa ikiibuka wakati wote. Waathiriwa wa Wayahudi walijulikana kama maadui, wale waliowachukia, na wanaume. Mara tu umwagaji damu ulipopungua, simulizi hilo linasisitiza mara kwa mara kwamba Wayahudi walipata pumziko kutoka kwa maadui zao.

Imetajwa mara tatu. Ukombozi huo ulionekana wazi. Ikiwa wanaume 500 katika mstari wa 6 waliouawa huko Shushani waliwakilisha wale waliowashambulia Wayahudi, kulikuwa na uadui mkubwa dhidi ya Wayahudi katika mji mkuu.

Kuna wale wanaoona nambari hii na takwimu zinazofuata kama dalili zaidi za kutia chumvi. Hata hivyo, kuna uwezekano mkubwa kwamba chuki iliyoenea kwa muda mrefu, ikiwa imekuzwa na uongozi, ilikuwa na maisha yake tofauti kabisa na mantiki. Tunaweza kusema iliwaka katika barabara ya Uajemi, baada ya kifo cha Hamani.

Katika sura, sura ya 9, mistari ya 7 hadi 10, katika maandishi ya Kiebrania, majina ya wana wa Hamani, walipokuwa wametundikwa, yamewekwa katika safu mbili, labda ni udanganyifu wa maandishi wa kale wa kusimamishwa kwao kwenye miti. Huenda wana hao waliwashambulia Wayahudi ili kulipiza kisasi cha kifo cha baba yao, na matokeo yake wakapoteza maisha yao wenyewe. Huenda pia walikuwa viongozi katika uasi dhidi ya Wayahudi na dhidi ya Mordekai.

Jina na heshima ya Hamani ingekuwa imeendelezwa na wazao wake. Kwa hivyo, kitendo hiki, kama kilivyoandikwa hapa, kilikatilia mbali uzao wa Hamani, na hoja hiyo inasisitizwa katika hatua hii kwa kurudia jina lililoelezea uwepo wake katika kitabu. Hamani, mwana wa Hammedatha, adui wa Wayahudi.

Kutundika miili yao hadharani ilikuwa aina ya lazima ya aibu. Na tena, hatimaye, kauli tatu tofauti zinasisitiza kwamba Wayahudi hawakuweka mikono yao kwenye nyara za adui, wakionyesha kujizuia kwa njia ya ajabu. Mistari ya 11 hadi 14 ya sura ya 9 ni mkutano kati ya mfalme na Esta.

Katika kutoa taarifa kwa Malkia Esta, mfalme alirudia orodha ya majeruhi wa Susa kwa maneno yale yale ambayo yalisimuliwa awali katika sura ya 9, mstari wa 6, ikifuatiwa na marejeleo maalum kwa wana wa Hamani. Kifungu kinachofuata kuhusu majimbo mengine, badala ya kuwa swali la moja kwa moja, kinaweza kuwa kitu kama, nashangaa wamefanya nini katika majimbo mengine. Hayaeleweki hapa.

Inaweza kurejelea majeshi ya wapinzani au Wayahudi, au vyote viwili. Kutokuwa na uhakika uliojikita katika swali hilo, pamoja na idadi kubwa isiyotarajiwa huko Susa,

huenda kulichangia mfalme kurudia ahadi yake ya kumpa Esta hatua zaidi. Labda ilikuwa imeanza kueleweka kwamba hili lilikuwa tatizo kubwa sana kwake na pia kwa Wayahudi.

Dokezo la ujasiri wa Esta katika mistari ya 13 hadi 14 linaweza kuwa katika ukweli kwamba hakuanza tena ombi lake kwa masharti mawili, ikiwa ni pamoja na kumwomba mfalme awe na uhusiano naye. Wakati huu alisema tu, ikiwa itaonekana kuwa nzuri kwa mfalme. Kuanzia hapa na kuendelea, masuala mawili yanaingiliana katika maendeleo ya simulizi.

Kwanza, ilikuwa dhahiri kwamba tishio la uadui bado lilikuwapo. Hatua za kuzuia zilishauriwa. Pili, kwa mtazamo wa sheria, tamasha la siku mbili lilipaswa kuwa na msingi imara.

La mwisho linaanza hapa na limepanuka sana katika sehemu iliyobaki ya sura. Kuhusu la kwanza, amri ya awali ya Hamani na amri ya kupingana ya Mordekai ilipunguza mapigano hadi siku moja. Siku ilikuwa imefika na kupita huku Wayahudi wakashinda, kwa kadiri walivyojua, ni katika mapigano makali ya kutosha tu kwamba watu 500 waliuawa hapo.

Huenda ombi la Esta liliundwa ndani ya mfumo wa kutokuwa na uhakika unaoendelea. Kama vile ripoti ilivyoshughulikia ngome na wana 10 wa Hamani, ndivyo ombi lake lilivyofanywa, ingawa la kwanza lilipanuka hadi Susa nzima. Sehemu zote mbili za mpango zilikusudiwa kuzuia mashambulizi zaidi.

Huko Susa, Wayahudi wangeweza kutenda siku iliyofuata, kulingana na sheria ya leo, ambayo ilimaanisha kujilinda wanaposhambuliwa, na miili ya wana wa Hamani ingeinuliwa juu ya miti. Kile ambacho hawakujua wakati huo ni kiwango cha upinzani wa Wayahudi katika himaya yote. Watu hao, bila shaka, waliingia polepole.

Matukio yalipoendelea Susa hadi siku ya 14, mstari wa 16 na 17, simulizi linaendelea na muhtasari wake wa mapambano ya himaya nzima ambayo yalitokea siku iliyopita, ingawa matokeo hayo yanaweza kuwa hayakujulikana wakati huo. Wayahudi wengine walijipanga na, tena, walisimama kwa ajili ya maisha yao. Mada ya kupumzika, tena, inasikika tena katika mistari mitatu inayofuata.

Kwamba maandishi hayo yana msisitizo mkubwa katika suala hili ni ufafanuzi kuhusu ukali wa hisia za chuki dhidi ya Wayahudi zilizowalazimisha watu 75,000 katika himaya nzima kutenda kwa uchokozi wa kutosha dhidi ya Wayahudi kiasi kwamba walijiua. Kama vile unafuu unavyosisitizwa, ndivyo pia ukweli, tena, kwamba Wayahudi hawakuchukua nyara yoyote, ingawa walikuwa wameruhusiwa kufanya hivyo kwa njia ya kipimo kwa kipimo. Katika kujibu ghafla kwa unafuu mkubwa, siku hiyo iliadhimishwa kwa karamu na furaha.

Vipengele hivi viwili vingeshirika kuanzishwa rasmi kwa sherehe hiyo baadaye. Tayari, baada ya kuinuliwa kwa Mordekai na kutolewa kwa amri hiyo, furaha ilitokea na heshima ikarudishwa kwa Wayahudi. Hata hivyo, kulikuwa kumeendelea kuwa na wingu la kutokuwa na uhakika huku amri hiyo ikiwa bado inakaribia.

Tarehe 13 na 14 za Adari zilikuwa muhimu ili kukamilisha mengine. Sasa, sehemu iliyobaki ya sura hiyo inathibitisha, kwa kirefu, sikukuu hiyo. Katika mstari wa 18, tofauti kati ya Susa na himaya kubwa zinarudiwa.

Kwa mstari wa 20, lengo la maandishi linahama kutoka simulizi la ukombozi hadi furaha na mapumziko na, hatimaye, hadi njia ya kuendeleza kumbukumbu ya tukio hilo kubwa. Inaonekana kwamba Wayahudi walikuwa wametenga siku maalum mara moja, na wakaanza kufanya sherehe zinazohusiana na sikukuu. Hata hivyo, ilikuwa kwa nia ya kuhifadhi kumbukumbu ambayo Mordekai aliandika, mstari wa 20 na mstari wa 23, mambo haya ya Purimu, na yakaanzishwa, yakathibitishwa, na kuwekwa.

Kipengele kinachojirudia katika mistari hii na mgongano wa jumla wa lugha na sehemu iliyobaki ya sura ili kuanzisha utamaduni huu mpya vinaungana katika umbo linalofaa sana kuonyesha juhudi kubwa ya kuthibitisha maadhimisho ya Purimu, sikukuu ambayo haikutajwa tena katika ufunuo kutoka Sinai. Kauli hiyo yenye sehemu mbili katika mstari wa 22 ilihusisha kumbukumbu za Kiyahudi za mizizi ya sikukuu hiyo. Ikirudia maneno muhimu, ilirejea kwenye siku walipopata pumziko kutoka kwa maadui zao, hadi mwezi wa mabadiliko makubwa, sura ya 9, mstari wa 1. Vizazi vilivyofuata vilipaswa kusherehekea siku hizi kwa nguvu ile ile na kwa njia ile ile kama zile jamii za asili zilizopata ukombozi.

Katika mstari wa 24, tuna hati nyingine, hati ya umma, ambapo Mordekai alionyesha kwamba alikuwa mwanadiplomasia stadi sana. Maandishi haya yamefupishwa sana. Yanamhusisha kikamilifu Hamani huku yakibadilisha kwa uangalifu sehemu ya mfalme katika matukio ili kumwakilisha yeye, si Mordekai na Esta, kama shujaa wa simulizi.

Huu ulikuwa ujanja uliotekelwa kwa uangalifu ili kurejesha heshima ya mfalme iliyoharibiwa vibaya. Na tena, ni ukandamizaji. Mordekai kwa hila aliandaa amri yake mwenyewe iliyoandikwa iliyotolewa kwa jina la mfalme ili kupinga amri ya Hamani na amri ya mfalme ya kuonyesha miili ya Hamani na wanawe 10.

Kwa mistari ya 26 hadi 27, kuna kauli nyingine ya muhtasari inayoonekana kuleta mkazo zaidi kwenye msururu wa maelezo yaliyo nyuma ya sheria ya sherehe mpya. Mordekai alisimamia usambazaji wa barua ya pili, ambayo imetajwa katika mstari wa 29, kama alivyofanya iliyotangulia iliyotajwa katika mstari wa 20. Na kisha, hatimaye, usambazaji huu uliotajwa katika mstari wa 30 unarejelea majimbo 127 tena, ambayo

yanasawazisha kutajwa kwao na sura ya 1. Shalom, amani na ukweli vyote vilikuwa dhana muhimu kimsingi katika mtazamo wa ulimwengu wa kibiblia.

Huenda ikawa kwamba sehemu ya sauti yenye nguvu na mamlaka ya maandishi haya kwa jamii za Kiyahudi pia ni matokeo ya kuunganishwa kwao na lugha ya kibiblia iliyopo tayari. Mordekai alitumia maneno ya amani na ukweli, mstari wa 30, na akaziweka jamii za Kiyahudi zilizokuwa zimetawanyika kwa wingi katika hali ya utulivu. Maneno haya yanarudia Zekaria sura ya 8, mstari wa 19.

Watu walikuwa wamepitia usumbufu na majeraha yaliyosababishwa na uongo wa siri. Kwa upande mwingine, shalom, inayohusiana na mzizi wa neno shalem, ina maana ya kuweka tabia sawa kwa njia ya malipo. Hivyo, ushindi wa Wayahudi ulikuwa umechangia kwa kiasi fulani katika uandishi wa utaratibu wa kijamii.

Na hatimaye, katika sura ya 10, mstari wa 1 hadi wa 3, tuna mhitimisho unaofaa wa maandishi. Xerxes na mamlaka yake yanarudiwa. Yanarejeshwa baada ya kupitia mawimbi ya mshtuko, lakini pia Mordekai anatajwa kama mtu anayeshiriki mamlaka na kutoa ushauri mzuri kwa Xerxes.

Anamsaidia mfalme katika kuunda mfumo wa utulivu wa kiuchumi. Nafasi yake maarufu inaweka msingi wa majukumu ya kihistoria ya Ezra na Nehemia, ambao wangemfuata. Aliendelea kama mtetezi na msemaji katika serikali kwa ajili ya jamii ya Wayahudi, na maandishi yanamalizika kwa Mordekai akizungumza Shalom kwa ajili ya wazao wake wote, ukumbusho wenye kugusa moyo wa umuhimu wa Wayahudi katika karne zilizofuata kuwa na mtu anayeweza kuwaombea kwa ajili ya ustawi wao.